

Визия и мисия на специалност „Социология и науки за човека“

От 90-те години на миналия век ние живеем в общества на неизчислими рискове: на икономика, която застрашава екологията; на политика, която не успява да помогне на тази икономика да реши проблемите си; на бедност, която застрашава не толкова лишените от собственост, колкото „излишните за обществото“; на биотехнологии и „изкуствен интелект“, които едновременно ни обнадеждават и плашат; на една глобална несигурност, дължаща се на мигрантските кризи и на климатичните промени.

Пандемията, войната, фрагментацията на обществата и политическият популизъм създават най-новите образи за криза на бъдещето. Тези съвсем нови общества на риска (по диагнозата на Улрих Бек), но и на контрола (по диагнозата на Жил Делъоз) изискват и съвсем нова социология – затова едната от ключовите изследователски и образователни области, в които работи катедрата, е биополитики, екополитики и несигурности.

Човекът в тези общества е изправен пред проблеми, върхлетели ни след дълбоката криза на социалната държава: съвсем нови социални страдания и форми на лична несигурност; трудови конфликти, дължащи се на икономизацията на всички обществени полета (които капитализмът на XX век не познава); всекидневна психопатология на „излишните за обществото“; нови форми на съпротива срещу този капитализъм (екологически, изолационистки и т.н.); промяна в клиничните практики, занимаващи се със „страдащия човек“, при която т.нар. помагачи професии все повече се нуждаят от социоанализата. Това значи, че обновяването на социологията изисква и обновяване на науките за човека, както и задълбочаване на интердисциплинарното им проникване – затова другата ключова изследователска и образователна област в катедрата е социоанализа и психоанализа.

Заедно с предизвикателствата в съвременните общества пред очите ни се случва една бавна революция в социологията – революция, която до голяма степен е подготвена от археологията на знанието и генеалогията на властта на Мишел Фуко, от Хабермасовата теория за комуникативната рационалност, от рефлексивната социология и социоанализата на Пиер Бурдийо, но и от социологическите ереси на етнометодологията

на Харолд Гарфинкъл и на теорията на социотехническите мрежи на Бруно Латур – ереси, които дори са склонни да се откажат от името „социология“. От нея са засегнати както научното теоретизиране и емпиричните изследвания, така и методите, на които залагат социолозите от 90-те години на XX век насам. Мрежовите подходи, различните форми на дискурс-анализ, анализът на разговори, методите на теорията на практическата логика, на феноменологичната и екзистенциалната аналитика, на социоанализата и психоанализата – това са само някои от обещаващите нови методи, които катедра „Социология и науки за човека“ разработва и прилага през последните години.